

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a jogtanácsos által képviselt felperesnek a jogi főigazgató helyettes által képviselt Nemzeti Hírközlési Hatósági Tanácsa (1015 Budapest, Ostrom u. 23-25. - hivatkozási szám: ...) alperes ellen hírközlési ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. évi március hó 13. napján kelt 2.K.33.941/2007/12. számú ítélete ellen az alperes által 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, valamint a másodfokú eljárás során a felperes által 3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett indokolását részben megváltoztatja és a 13. oldal összetett negyedik bekezdését mellőzi, egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására - 7.500 (azaz hétezer-ötszáz) forint fellebbezési illetéket.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a peres felek maguk viselik.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes a Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára elnevezésű kiskereskedelmi piacok szolgáltatási és földrajzi kiterjedése tárgyában hozta meg a 2007. szeptember 04. napján kelt ... számú határozatát. Az alperes határozatában megjelölt 5 elkülönült piacon versenyproblémaként azonosította, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók (a továbbiakban: JPE.) a lakossági hozzáférés piacán 99,95 és 100% közötti, míg a nem lakossági hozzáférés piacán 98,99 és 100% közötti piaci részesedéssel bírnak,

amely alapján képesek lehetnek arra, hogy oly módon kínálják az előfizetőknek a telefonhálózathoz való hozzáférést - és ezen keresztül az egyes díjcsomagokat -, hogy az kötelezően együtt jár az előfizető által határozott idejű előfizetői szerződésben vállalt, szolgáltató melletti hosszú távú elkötelezettséggel is, és ezen hosszú távú elkötelezettségnek az előfizető általi megszakításához indokolatlan és aránytalan feltételek kikötésével. Ennek orvoslására írta elő az alperes a határozata rendelkező részének b) pontjában foglalt következő kötelezettséget:

„b) A Tanács a Szolgáltatóra előírja az Eht. 109. § szerinti „előfizetői szolgáltatások díjával kapcsolatos kötelezettségek” körében a 109. § (1) bekezdés c) pontja szerinti egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmát. Jelen határozat értelmében az egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének minősül különösen:

Ha a Szolgáltató valamely határozott idejű előfizetői szerződésnek az előfizető által a határozott idő letelte előtt való felmondását vagy az előfizetőnek a határozott idejű előfizetői szerződés keretében igénybe vett díjcsomagról a határozott idő letelte előtti más díjcsomagra történő váltást olyan egyoldalúan kikötött jogi feltételhez, vagy olyan gazdasági feltételhez köti, amely a Szolgáltató ezen szerződés teljesítésére fordított költségével vagy az általa a teljesítés során nyújtott kedvezménnyel nem indokolható és azokkal nem arányos.

A Szolgáltató jelen kötelezettséget a hatályban lévő előfizetői szerződések esetében is alkalmazni köteles.

A rendelkező rész b) pontjában foglalt kötelezettség a kötelezett szolgáltatókat a határozat közlését követő 60. nap elteltét követő naptól terheli.”

Az alperes megállapította, hogy a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetése történik akkor, ha valamely díjcsomagot választó előfizető azért nem juthat hozzá olyan feltételű díjcsomaghoz mint más előfizető, mert a szerződés megszüntetésével összefüggésben a szolgáltató a szerződés teljesítésére fordított költségével vagy az általa a teljesítés során nyújtott kedvezménnyel nem indokolható és azokkal nem arányos feltételeket szabott, és azt kell teljesítenie. Rögzítette, hogy (szolgáltató) a választási szabadságnak folyamatosan kell érvényesülni, és a feltételek indokolatlansága akkor valószínűsíthető leginkább, ha a szolgáltató a határozott idejű szerződés keretében igénybe vehető díjcsomagját azért kínálja az előfizetőnek a szerződés megszűnése előtti felmondásra irányuló akaratát korlátozni képes feltétellel, mert a szolgáltató tapasztalata szerint a fogyasztói szokások alapján ezt a díjcsomagot választják legtöbbször, vagy mert a fogyasztókat kifejezetten ebbe a típusú díjcsomagba próbálja terelni és tartani.

A szabályozással álláspontja szerint a hozzáférési piacon a hatékony verseny kialakulása elősegíthető, biztosíthatók az előfizetőknek az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 2.§ bd) és be) pontja szerinti jogai. A tilalom nem általában a határozott idejű szerződés feltételhez kötését tiltja, és nem kizárt, hogy a kötelezett szolgáltató továbbra is kínálhasson olyan díjcsomagot, amely miatt az előfizetőnek nem éri meg váltani.

Az alperesi határozat ezen részének felülvizsgálatára irányuló kereseti kérelmében a felperes elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság a döntés indokolási részének B. fejezet, és a határozati rendelkező rész b) pontjában az egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésére nézve kialakított meghatározást, és ahhoz tartozó indokolást törölje. Másodlagosan a döntés ugyanezen része vonatkozásában a határozat hatályon kívül helyezését és az érintett körben szükség szerint az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint az előfizetői szerződésekre vonatkozó előírások közigazgatási határozattal nem szabályozhatók. Kifejtette, hogy nem lehet önmagában indokolatlan és/vagy aránytalan, ha egy szolgáltató egy szolgáltatását egy meghatározott jogi/pénzügyi konstrukcióban kínálja. A határozott idejű szerződés megszüntetését a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) mellett az Eht. 132.§-ának (5) bekezdése is szabályozza, így ez alapján értelmezhetetlen az alperesi megállapítás. Hangsúlyozta, hogy a határozott idejű szerződés rendes felmondással főszabályként nem szüntethető meg, ezért annak megengedése eleve az ügyfelek javára történő eltérés a főszabálytól, így ennek meghatározott feltételekhez kötése fogalmilag nem lehet indokolatlan és/vagy aránytalan. Az egyes szerződéses rendelkezések egymáshoz képest való aránytalansága polgári bíróságra tartozó kérdés, mivel az mindig egyedi vizsgálatot igényel.

Az alperes ellenkérelmében a határozatában foglaltak fenntartása mellett a felperesi kereset elutasítását kérte. A felperes által előadottakkal szemben utalt arra, hogy sem az Eht., sem a Ptk. nem tartalmaz a határozott idejű szerződések megszüntetéséhez kapcsolódó feltételek szabályozására nézve rendelkezést. Ezzel szemben azonban versenyproblémát jelent, ha az előfizetők számára a jelentősen hosszú időre megkötött előfizetői szerződés határozott idő eltelte előtti megszüntetéséhez aránytalan feltételek társulnak.

Az elsőfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának (1) bekezdése alapján a felperes keresetét elutasította. Az alperesi határozat b) részével összefüggésben indokolásában kifejtette, hogy a jogszabály által generálisan nem tiltott az előfizetők részére hátrányos szerződési feltételek alkalmazásának korlátozása, így az alperes hatáskörét nem lépte túl, ezért rendelkezése nem jogszabálysértő. A hatóság szabályozása nem a szolgáltató és előfizetője közötti konkrét jogviszonyt kifejező valamely szerződési feltétel meghatározásának minősül, hanem a határozatban felsorol JPE szolgáltatóknak címzett, az Eht. 109.§-án alapuló kötelező előírásnak. Ezt meghaladóan rögzítette, hogy a határozat rendelkező részének b) pontjában foglalt előírás önmagában nem jogszabálysértő, de alkalmazása egyéb civiljogi feltételek igénybevételeét igényli. Ezzel összefüggésben rögzítette:

„A bíróság a felperes magánjogi vonatkozású érvelését - kizárólag a rendes felmondás vonatkozásában - az alábbiak szerint osztotta azzal, hogy a határozat rendelkező rész b.) pontjának jogszerűségét a felperes érvelése nem dönti meg.

A rendes felmondás általában a határozatlan idejű tartós jogviszonyokhoz kötődik, de határozott időre kötött szerződések esetében sem kizárt a rendes felmondás biztosítása. Az azonnali hatályú (szankciós) felmondás a határozott idejű szerződéseknek is sajátja.

Az alperesi szabályozás tipikusan az utóbbi esetre vonatkozik, illetve amikor a határozott időre szóló szerződésben a rendes felmondás lehetősége az előfizetőnek biztosított, de azok indokolatlan előnyt biztosítanak a szolgáltató javára.

Amennyiben a szolgáltató a határozott idejű rendes felmondás lehetőségét szerződéses gyakorlatában kizárja, vagy arról kifejezetten a felek nem rendelkeznek, akkor az alperes érintett szabályozása nem alkalmazható. (Ellenkező esetben az alperes előírása valóban olyan értelmet nyerne, amely - kifejezett jogszabályi felhatalmazás nélkül - az előfizetői szerződés konkrét tartalmi elemét: határozott időre kötött szerződésben a rendes felmondás lehetőségének kikötését írná elő.)

A Ptk. diszpozitív szabályai folytán - figyelemmel az Eht. 127.§-ra is - ugyanakkor létezhet olyan előfizetői szerződés, melyre a határozat rendelkező rész b.) pontja teljesül, ezen előírás - a fenti értelmezés mellett - nem tekinthető jogszabálysértőnek.”

Az alperes fellebbezésében azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntését a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján változtassa meg akként, hogy az ítéleti indokolás 13. oldalának („A bíróság a felperes magánjogi vonatkozású érvelését...” szöveggel kezdődő) harmadik, negyedik és ötödik („...a fenti értelmezés mellett - nem tekinthető jogszabálysértőnek.” szöveggel végződő) bekezdéseit magába foglaló szövegrészeit törölje. Álláspontja szerint ezen szövegrész azt támasztja alá, hogy az elsőfokú bíróság elfogadta a felperesi kérelmet, ezért a keresetének helyt kellett volna adnia, ezzel szemben azonban az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, vagyis annak még részben sem adott helyt, így a kifogásolt indokolási rész ellentmond a rendelkező résznek, ezáltal sérti a Pp. 213.§-ának (2) bekezdésében foglaltakat. Hangsúlyozta, hogy a kiemelt ítéleti indokolás nem hogy nem támogatja a bíróság által is jogszerűnek tartott hatóság általi kötelezés érvényesülését, de éppen azt eredményezi, hogy az előfizetőknek még az a lehetőségük sem lenne meg, hogy a határozott idejű szerződést - indokolatlan és/vagy aránytalan feltételekkel - a határozott idő eltelte előtt felmondják. Ezáltal az elsőfokú bíróság döntése e körben még inkább elősegíti, hogy a felperes megerősítse jelentős piaci erejét és lehetetlenné tegye más szolgáltatók versenyét. „Az ítéleti indokolással szemben felperest terhelő, Határozatában foglalt fenti kötelezettség éppen azt eredményezi, hogy felperes nem zárhatja ki, hogy az előfizető a határozott idő letelte előtt a szerződést felmondja, vagy hogy a határozott idejű előfizetői szerződés keretében igénybe vett díjcsomagról a határozott idő eltelte előtti más díjcsomagra váltsón, ugyanakkor az Ítélet indokolásával szemben a kötelezettség teljesítése szempontjából irreleváns, hogy felperes az előfizetőnek ezt milyen „jogi keretben” biztosítja.”

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az alperes által törölni kért elvi jelentőségű indokolási rész érintetlenül hagyását kérte azzal, hogy az elsőfokú bíróság lényegében megerősítette, hogy az alperes a felek által a polgárjogi szerződésük tartalmába nem tartozó kérdésekre vonatkozóan nem írhat elő kötelezettséget, mivel a hatóságnak erre sem hatásköre, sem jogosultsága nincsen, figyelembe véve azt, hogy az előfizetői szerződés tartalmára vonatkozó ilyen jellegű rendelkezések kizárólag jogszabályban írhatók elő. Hangsúlyozta, hogy fellebbezési érveit tekintve az alperes nemcsak az elsőfokú ítélet indokolási részét, hanem a rendelkező részét is vitatja. Erre tekintettel kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla fellebbezési ellenkérelmét tekintse csatlakozó fellebbezésnek és az elsőfokú ítélet és a határozat megváltoztatásával a kifogásolt rendelkezést törölje az alperes döntéséből, mivel az a Ptk. és az Eht. előfizetői szerződésre vonatkozó rendelkezéseibe ütközik.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos, a felperes csatlakozó fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján a fellebbezés és az ellenkérelem, illetve csatlakozó fellebbezés korlátai között, a Pp. 340.§-ának (5) és (6) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta felül. Az alperes a Pp. 213.§-ára hivatkozással csak az elsőfokú ítélet indokolásának egy részét sérelmezte és kérte, hogy a fellebbezésben megjelölt szövegrészeket mellőzze a másodfokú bíróság. A felperes ellenkérelmében elsődlegesen azt kérte, hogy a másodfokú bíróság ne mellőzze az alperes által támadott elvi jelentőségű indokolási részt. Másodlagosan azt kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla ellenkérelmét tekintse csatlakozó fellebbezésnek és az elsőfokú ítélet és az alperesi határozat megváltoztatásával a vitatott részt törölje.

A másodfokú bíróság a felperesi csatlakozó fellebbezésre figyelemmel e körben az alábbiakat emeli ki. A fellebbezésre nyitva álló határidőben a peres felek egyike sem támadta fellebbezéssel az elsőfokú bíróság ítéletének kereseti kérelmet elutasító rendelkezését. A Pp. 244.§-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint nyilvánvaló, hogy csatlakozó fellebbezést csak annyiban - tehát az ítélet azon része, rendelkezése ellen - lehet előterjeszteni, amely ellen fellebbezéssel élt az ellenérdekű fél. Minden alapot nélkülöző a felperes azon hivatkozása, hogy értelmezése szerint az alperes fellebbezésében nem csak az ítélet indokolását, hanem a rendelkező részt is vitatja. A felperesnek a számára nyitva álló fellebbezési határidőn belül lett volna lehetősége, hogy a kereseti kérelmét e körben is elutasító ítéleti rendelkezést fellebbezéssel támadja (kérje a határozat rendelkező részének b) pontjában foglalt hatósági kötelezés törlését), ezt nem tette, míg az alperes ugyancsak nem támadta ezt, ezért fellebbezés hiányában az jogerőre emelkedett, így azt a felperes csatlakozó fellebbezéssel jogszerűen nem támadhatja. Ezért a Fővárosi Ítéltábla csak a felperes fellebbezési ellenkérelmének arra irányuló érvelését vizsgálhatta, amely szerint az elsőfokú bíróság elfogadva okfejtését, arra irányuló megállapítást tett, hogy a felek közötti polgárjogi szerződés tartalmára nézve kötelezettséget nem írhat elő a hatóság.

A per tárgyát képező döntésében az alperes az 5 elkülönült piacon azonosított versenykorlátozó akadály kezelésére írta elő a JPE szolgáltatóknak határozata rendelkező része b) pontjában a fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalmát. Egyrészt ezzel az volt a célja, hogy a versenypiaci viszonyok fennmaradjanak, másrészt hogy az alapelvi szinten előírt, a szolgáltatók és szolgáltatások közötti szabad választás lehetősége biztosított legyen az előfizetők számára. Azaz a JPE szolgáltatók az előfizetői szerződések körében és díjcsomagjaikhoz kapcsolódóan ne írjanak elő és szolgáltatásaikat ne kössék olyan feltételekhez, amelyek az előfizetőket hátrányosan érintik. Az alperes a határozata rendelkező részének b) pontjához tartozó indokolásában megjelölte, hogy mely feltételek alkalmazásával, és mely esetkörökben találta megállapíthatónak az indokolatlanság és/vagy aránytalanság alkalmazását. Az elsőfokú bíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy az alperes határozata rendelkező részének b) pontja és indokolása nem jogszabálysértő. Ezen túlmenően kifejtette azon álláspontját, hogy értelmezése szerint az alperesi szabályozás a határozott idejű szerződésekre vonatkozóan mely esetekben alkalmazható, illetve mely esetekben nem. Ezzel a másodfokú bíróság nem értett egyet maradéktalanul, mivel az elsőfokú bíróság a hatóság határozati rendelkezését meghaladóan tett olyan megállapításokat, amelyek a döntés jogszerűségének megítéléséhez nem tartoznak, azon túlmutatnak. A peres felek ezen indokolási megállapításokhoz lényegében a saját érdekvérvényesítési körüknek megfelelő szubjektív érvelést kapcsoltak, amelyet a másodfokú bíróság nem tartott elfogadhatónak az alábbiak szerint.

Az alperes az Eht. 109.§-ának (1) bekezdés c) pontja szerinti körben a megkülönböztetés tilalmát írta elő kötelezettségként a versenykorlátozás kiküszöbölésére, amely szabályozás az Eht. alapelvei mentén hivatott biztosítani az előfizetők érdekeinek erőteljesebb érvényre juttatását. Azaz, hogy a JPE szolgáltatók ne köthessenek ki az előfizetői szerződésben olyan feltételeket, amelyek nincsenek arányban a szerződés keretében a szerződés (akár díjcsomagváltás, akár felmondás útján) megszűnéséig általuk teljesített szolgáltatással, avagy a feltételeknek az előfizető részéről való teljesítése a szolgáltató által nyújtott kedvezménnyel nem indokolható és azzal nem arányos. Az alperes határozatában előírt követelmények az előfizetők érdekének megfelelő, és azt kielégítő feltételek megteremtését szolgálta azzal, hogy a JPE szolgáltatók helyzetüket kihasználva ne „büntethessék” előfizetőiket aránytalan és indokolatlan feltételek kikötésével, amely különösen a határozott idejű szerződések sajátja, mint ahogyan azt az alperes döntésében ki is emelte. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban a határozati megfogalmazás nem jelenti azt, hogy az alperes a rendes felmondás alkalmazásának lehetőségét szabályozta. Nem zárható ki, hogy ez volt a hatóság szándéka, azonban ez nem olvasható ki a döntéséből. Ebből következően az elsőfokú bíróság ítéletében ezzel összefüggésben tett megállapításoknak nincs relevanciája a határozat jogszerűsége szempontjából. Így az ügy kontextusából kiemelt és elkülönülő érvelésnek az ítéletben való rögzítése nem indokolt. Ezért az elsőfokú ítéletnek az alperesi szabályozás gyakorlati megvalósulására utaló

megállapításai, és a keresetet elutasító döntés további részletező magyarázattal való kiegészítése szükségtelen, ezért ezeket a másodfokú bíróság mellőzte. E körben elégségesnek találta az ítélet indokolásának 13. oldalán lévő összetett, „Amennyiben a szolgáltató...” szövegrésszel kezdődő, és „nem tekinthető jogszabálysértőnek.” szövegrésszel végződő negyedik bekezdés mellőzését. Ezen túlmenően azonban nem tartotta szükségesnek és indokoltnak, hogy az elsőfokú ítélet 13. oldalának 1., 2., és 3. bekezdésében tett, az alperes döntésével kapcsolatban álló és általános jellegű, helytálló civilisztikai megállapításokat mellőzze.

Mindezek folytán a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésének részben helyt adva a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintve a fellebbezéssel érintett ítéleti indokolás részbeni megváltoztatása mellett, az elsőfokú ítéletet egyebekben helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült perköltségüket a Pp. 81.§-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján a felek maguk kötelesek viselni. A Fővárosi Ítéltábla a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján kötelezte a felperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46.§-ának (4) bekezdése és 48.§-a szerinti mértékű fellebbezési illeték viselésére.

Budapest, 2008. évi október hó 16. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, **dr. Bacsa Andrea** sk. előadó bíró
dr. Tóth Kincső sk. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági írnok